

Stanovisko Fóra proti antisemitismu k reklamního spotu společnosti Mountfield

Předně je třeba si uvědomit, že antisemitismus u nás existuje. Nejde o žádný teoretický konstrukt ani o ojedinělé projevy. V loňském roce jsme zaznamenali 5 útoků na člověka, 9 útoků na majetek, 3 případy závažného vyhrožování a řadu případů obtěžujícího chování. Je též skutečností, že někteří Židé i s přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem se na veřejnosti zdržují nošení židovských symbolů, zatajují svou identitu před kolegy v práci či před širší rodinou a mnohdy i sami před sebou - raději se od svého židovství distancují. To je skutečnost, na které nic nemění ani fakt, že jsme na tom, co se týče zaznamenaných antisemitských projevů, lépe než řada jiných zemí.

Reklamní spot společnosti Mountfield je klasickým projevem latentního antisemitismu. Jeho bezděčné projevy vznikají na základě podvědomého lidového antisemitismu, který zahrnuje předsudky, stereotypní představy, apriorní podezření, iracionální pocity, po generace neměnnou symboliku či slovní reakce. Jde o zakořeněné projevy intolerance, xenofobie a rasismu, jak je klasicky popsal T. G. Masaryk ve svých hovorech s K. Čapkem. V současnosti ale nejde jen o lidové mýty, pověry, a nevzdělanost. Nacismus, který podhoubí obecně rozšířeného protižidovského smýšlení v mnohém využil a navázal na ně svou ideologickou propagandou, problém zásadně vyostřil. Antisemitismus před holocaustem a antisemitismus po holocaustu je kvalitativně něco jiného. Narážky na Skoty, blondýny, Italy a jiné národnosti či skupiny proto nutně zapadají do jiného významového kontextu než narážky na Židy, zvláště jde-li o narážky využívající karikaturních, antisemity mnohokrát zneužívaných klišé. Jak napsala Julie Formanová v Lidových novinách: „*Ti legrační pejzati ortodoxní evropští Židé, jak je zpodobňovaly předválečné karikatury (také zprvu “nevinné”), totiž až na výjimky vyletěli v Osvětlení komínem. Ne Skoti, ne Přemek Podlaha.*“ Využívat těchto stereotypů bylo vždy nekorektní, ale po zkušenostech z holocaustu je to zcela neomluvitelné.

Je navíc prokázanou zkušeností, že podvědomé antisemitské stereotypy se prostřednictvím latentního antisemitismu nově usazují nebo posilují v myslích lidí. Oživování těchto představ prostřednictvím médií, či dokonce s přispěním známých osobností tyto stereotypy legitimizuje. Výrazy typu: „*v tom bude nějaká židovina*“ nebo „*hrabiví, mazaní Židi*“ tak nadále zůstávají pro mnohé lidi běžným a obecně přijatelným vyjádřením. Úměrně tomu se společnost stává laxnější a pasivnější k projevům protižidovské intolerance a mnohdy i násilí, protože „*každý přeci ví, že Židi...*“.

COURTESY PHOTO

Nevoláme po cenzuře, neviníme Mountfield z antisemitismu. Vyjadřujeme nesouhlas i s třeba neintenčním vyvoláváním antisemitských stereotypů, s předsudky a negativně paušalizujícím přístupem vůči jakémukoli společenství. Vyjadřujeme obavy z nepoučenosti z holocaustu, a proto jsme se ozvali.

Fórum proti antisemitismu